

Česká zemědělská univerzita v Praze

Institut vzdělávání a poradenství

Katedra profesního a personálního rozvoje

**Univerzita třetího věku jako součást
systému celoživotního učení**

Bakalářská práce

Autor: **Lucie Červená**

Vedoucí práce: PhDr. Mgr. Marie Hanušová

2014

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra profesního a personálního rozvoje

Institut vzdělávání a poradenství

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Červená Lucie

Poradenství v odborném vzdělávání

Název práce

Univerzita třetího věku jako součást systému celoživotního učení

Anglický název

University of the Third Age as part of lifelong learning

Cíle práce

Zjistit motivy seniorů ke studiu na U3V a jeho význam.

Metodika

Dalzníkové šetření mezi účastníky U3V směřované na jejich motivaci ke studiu,
Rozhovory s účastníky.

Harmonogram zpracování

Konečnou verzi práce odevzdat nejpozději 18. dubna 2014.

Rozsah textové části

Dle pravidel pro psaní absolventských prací

Klíčová slova

Učení, vzdělávání, univerzita třetího věku, celoživotní vzdělávání, systém vzdělávání, další vzdělávání, U3V, vzdělávání seniorů, andragogika

Doporučené zdroje informací

Mašková, H. Fehomén stáří, Praha: Havlíček Brian Team, 2010

Gruss, P. Perspektivy stárnutí z pohledu psychologie celoživotního vývoje, Praha: Portál, 2009

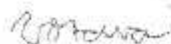
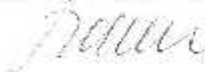
Šerák, M. Zájmové vzdělávání dospělých, Praha: Portál, 2009

Mahoney, D., Restak, R. Moderní příručka dlouhověkosti, Praha: Academia, 2000

Klvetová, D., Dlabalová, I. Motivační prvky při práci se seniory, Praha: Grada Publishing, 2008

Vedoucí práce

Hanušová Marie, PhDr. Mgr.

Mgr. Jiří Votava, Ph.D.

Vedoucí katedry

prof. Ing. Milan Slavík, CSc.

Ředitel institutu

V Praze dne 17.2.2014

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma:

„Univerzita třetího věku jako součást systému celoživotního učení“

vypracovala samostatně a použila jen pramenů, které cituji a uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Jsem si vědoma, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním dle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby.

Jsem si vědoma, že má bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitní databázi a bude veřejně přístupná k nahlédnutí.

Jsem si vědoma, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 ods. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla.

.....

(podpis autora)

V dne

Poděkování:

Děkuji paní PhDr. Mgr. Marii Hanušové za podnětné vedení a poskytování cenných rad a připomínek při zpracování mé bakalářské práce a paní Bc. Ivetě Steklé, která vedla mou praxi na oddělení celoživotního vzdělávání při Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně.

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá významem, historií a uplatněním univerzit třetího věku v českém vzdělávacím systému. Soustředí se na genderové a věkové složení účastníků univerzity třetího věku a dále na to, jaká je jejich motivace k přihlášení a studiu na univerzitě třetího věku. První část bakalářské práce je zaměřena na obecné teoretické poznatky o významu univerzit třetího věku v zahraničí a v České republice. Druhá část popisuje a analyzuje stávající situaci na U3V při Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem.

Klíčová slova

Učení, vzdělávání, univerzita třetího věku, celoživotní vzdělávání, systém vzdělávání, další vzdělávání, vzdělávání seniorů, andragogika, U3V.

Abstract

This thesis explores the meaning, history and application of the universities of the third age in the Czech education system. It focuses on the gender and age of participants at the University of the Third Age and on their motivation to log in and study at the University of the Third Age. The first part of this thesis focuses on general theoretical knowledge about the importance of Third Age Universities abroad and in the Czech Republic. The second part describes and analyzes the current situation of the U3A at the University of Jan Evangelista Purkyně in Ústí nad Labem.

Keywords

Learning, education, university of the third age, lifelong education, education system, further education, senior education, adult education, U3A.

Obsah

Úvod.....	9
Teoretická část	11
1 Cíl a metodika.....	11
2 Systém celoživotního vzdělávání v ČR.....	12
2.1 Vzdělávání dětí a mládeže	14
2.1.1 Současná podoba českého vzdělávacího systému	14
2.2 Vzdělávání dospělých	16
2.2.1 Specifika vzdělávání seniorů	18
2.2.2 Motivace seniorů.....	19
2.2.3 Vzdělávání seniorů v ČR	20
2.2.4 Akademie třetího věku.....	20
2.2.5 Kluby třetího věku	21
2.2.6 Univerzity třetího věku	21
3 Univerzita třetího věku	22
3.1 Historie univerzity třetího věku	22
3.1.1 Historie univerzity třetího věku v zahraničí	23
3.1.2 Historie univerzity třetího věku v České republice	24
3.2 Cíl univerzit třetího věku	25
3.3 Asociace univerzit třetího věku.....	26
Praktická část	28
4 Dotazníkové šetření	31
4.1 Podíl pohlaví dotazovaných respondentů.....	31

4.2	Věk dotazovaných respondentů	32
4.3	Co účastníky na studiu univerzity třetího věku nejvíce baví	33
4.4	Rodinný stav respondentů	33
4.5	Četnost cyklů studia jednotlivých respondentů na U3V	34
4.6	Motivy ke studiu na univerzitě třetího věku	35
4.7	Nejvyšší dosažené vzdělání účastníků univerzity třetího věku.....	36
5	Doplňující rozhovory.....	38
	Závěr	41
	Seznam použité literatury	43
	Přílohy.....	45

Úvod

Toto téma jsem si zvolila, protože je mi blízké. Dlouhodobě jsem pečovala o blízkého rodinného příslušníka se stařeckou demencí a při studiu Střední pedagogické školy v Mostě jsem absolvovala praxi v léčebně dlouhodobě nemocných ve Varnsdorfu, kde byli převážně senioři. Viděla jsem rozdíly mezi lidmi, kteří už pozbyli jakoukoliv chuť a motivaci k naplnění svého života a lidmi, kteří měli potřebu, i přes své zdravotní komplikace spojené převážně s pokročilým věkem, naplnit svůj život aktivitou, elánem a optimismem. Také jsem přesvědčena, že vzhledem k tomu, že se stále zvyšuje aktivní věk seniorů, bude toto téma rok od roku důležitější pro celou společnost.

Stárnutí je přirozenou a nedílnou součástí lidského života a týká se bez výjimky celého lidstva.

Vzhledem ke stárnutí populace, prodlužujícím se aktivnímu věku seniorů a s tím souvisejícím nárokům na znalost používání technických vymožeností moderní doby je všeobecně vyvíjen stále větší tlak se dále vzdělávat, a to nejen v rámci svého oboru, ale i ve znalostech a dovednostech ostatních oborů. S tím samozřejmě roste i potřeba člověka naplnit podzim života smysluplnými aktivitami. U většiny seniorů, kteří dosud trávili velkou část svého času v zaměstnání, vyvstává s odchodem do důchodu otázka, jak naložit s množstvím volného času, které najednou mají. Někteří se začnou více věnovat své rodině a například péči o vnoučata. Jiní si začnou plnit své sny. Například cestovat, číst, či s trochou nadsázky chodit do cukráren nebo do parku krmit holuby. Ale je čím dál více seniorů, kteří vidí smysl ve svém dalším vzdělávání, chtějí si trénovat mozek a dozvídat se nové informace o oblastech, které je zajímají, nebo je kupříkladu potřebují k socializaci s mladší generací. Proto vznikla ve společnosti celosvětová potřeba seniory vzdělávat nebo jim alespoň tuto možnost nabídnout. Většina zemí si již uvědomila nutnost vzdělávání napříč generacemi. Již nestačí zažitý vzdělávací systém počínaje předškolním vzděláním – mateřskou školkou, přes základní školu, střední školu či odborné učiliště a případně vysokoškolské vzdělání, ale musí se do tohoto systému zařadit další možnosti vzdělávání pro lidi starší padesáti let.

Je mnoho organizací, které vzdělávání seniorů poskytují. Patří k nim knihovny, různé seniorské kluby a další organizace. A jednou z institucí z institucí, která takovou možnost dalšího vzdělávání seniorům nabízí, je Univerzita třetího věku dále označována také jako U3V.

Teoretická část

1 Cíl a metodika

Cílem této práce je přiblížit systém celoživotního vzdělávání v České republice, možnosti zapojení seniorů do celoživotního vzdělávání a jejich motivy, proč se dále vzdělávat, když mohou trávit více času s vnoučaty u televize, posedět v cukrárně nebo věnovat se domácím mazlíčkům, jako to dělá mnoho jiných seniorů. Dále jakou roli mají univerzity třetího věku v rámci celoživotního vzdělávání.

Cílem této práce je potvrdit nebo vyvrátit následující hypotézy:

1. Na univerzitě třetího věku studuje více žen než mužů,
2. Většina účastníků se na U3V po absolvování prvního cyklu hlásí opakovaně,
3. Motivem ke studiu na U3V vede jejich účastníky především potřeba dále navazovat a udržet si sociální kontakty,
4. Větší potřebu dalšího vzdělávání mají lidé s vyšším dosaženým vzděláním.

Jako metoda výzkumu bylo zvoleno dotazníkové šetření a doplňující rozhovory s účastníky univerzity třetího věku při Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Šetření proběhlo v den konání jednoho z nejnavštěvovanějších kurzů U3V v Ústí nad Labem, aby se docílilo sesbírání dat od co největšího počtu respondentů a reprezentativní vzorek měl co nejpřesnější vypovídající hodnotu. Po získání vyplněných dotazníků, proběhlo několik doplňujících rozhovorů s posluchači U3V, kteří měli zájem více rozvést některé otázky z dotazníků. Bohužel pro tuto část výzkumu nebylo možné zajistit stejný počet respondentů, jako pro dotazníkové šetření, protože většina posluchačů U3V neprojevila zájem dále diskutovat. Tato část byla zaměřena na zjištění původního povolání dotazovaných, kdo je přivedl na nápad studovat U3V, jaké navštěvují kurzy a co by na univerzitě třetího věku při UJEP vylepšili.

V závěru je srovnání původních hypotéz s výsledkem šetření a také shrnutí důležitosti dalšího vzdělávání pro seniory, jako je například univerzita třetího věku.

2 Systém celoživotního vzdělávání v ČR

Vyspělé státy se snaží přizpůsobit systém vzdělávání probíhajícím změnám ve společnosti, v níž stále roste potřeba dalšího vzdělávání.

V roce 1990 proběhla v Thajsku Světová konference o výchově a vzdělávání, kde byla přijata Světová deklarace vzdělání pro všechny neboli Jomtienská deklarace, v níž se prohlašuje, že každý člověk, včetně dětí i dospělých bude mít možnost uspokojit své vzdělávací potřeby.

Roku 1996 vychází zpráva Mezinárodní komise pro vzdělávání UNESCO Learning: the treasure within (v překladu Učení je skryté bohatství), která je známá také jako Delorsova zpráva. Klade důraz na aktivitu jedince a proces individuálního učení. Podle tohoto dokumentu stojí systém učení na čtyřech hlavních pilířích, kterými jsou: učit se vědět, učit se jednat, učit se být pohromadě s druhými a učit se být. Vyzdvihuje hlavně důležitost zohlednit ve vzdělávání všechny aspekty lidského života, psychické a komunikační schopnosti, způsob uvažování či cit pro estetiku.

Na téma celoživotního učení, probíhaly celosvětové diskuze, do kterých výraznou měrou zasáhla Evropská unie. Rok 1996 byl vyhlášen Evropským rokem celoživotního učení, s jehož aktivitami byla spojena Bílá kniha o vzdělávání a odborné přípravě, zdůrazňující potřebu společnosti se vzdělávat.

Veškeré důležité body výše uvedených dokumentů jsou shrnuty v dnes již všeobecně přijímaném Memorandu o celoživotním učení z roku 2000. Obsahuje základních myšlenky, podle nichž by mělo probíhat celoživotní učení. Zdůrazňuje, že vzdělávání by se mělo uskutečňovat všemi dostupnými způsoby. Tedy formální, neformální a informální cestou. (Šerák 2009 str. 14-15)

Memorandum o celoživotním učení:

- 1 – Nové základní dovednosti všem,
- 2 – Investice do lidských zdrojů,
- 3 – Inovace vyučování a učení,
- 4 – Oceňování učení,
- 5 – Přehodnocení poradenství,
- 6 – Přiblížení učení domovu.

Důraz na všechny způsoby získávání znalostí a dovedností = homogenní celek

- Formální vzdělávání

Formální učení je realizováno především ve formálních institucích, jakými jsou například školy. Probíhá ve stanoveném čase, v určených formách a v různých stupních. Jejich fungování, hodnocení, cíle obsah a prostředky jsou přesně vymezeny často i legislativně (např. školský zákon, vysokoškolský zákon). Výstupem bývá oficiální a celospolečensky uznávaný certifikát. Například vysvědčení, diplom, titul a podobně. Ještě v nedávné době bylo formální vzdělávání nejrozšířenější. Při prosazování formálního vzdělávání se klade důraz na potřebu rozvinout u vzdělávaných především psychické schopnosti a formy myšlení nutné pro život a jeho poznávání.

- Neformální vzdělávání

Mezi neformální učení patří oficiální vzdělávací programy probíhající mimo vzdělávání formální – tedy vzdělávání poskytované různými institucemi, jako jsou instituce vzdělávání dospělých, podnikové vzdělávání, kulturní zařízení atd., které je určené konkrétnímu okruhu vzdělávaných v různých formách, typech a s různým obsahem. Rozvíjí kompetence a dovednosti potřebné pro uplatnění například na trhu práce a pro kariérní růst. Tyto aktivity bývají zpravidla dobrovolné.

- Informální vzdělávání

Informální učení je definováno jako nezáměrné učení, které člověk provádí pochycováním vědomostí a dovedností z běžného života, zkušenostmi a informacemi z médií a knih. Dá se tedy definovat také jako samovzdělávání. Informální učení může zahrnovat až 75% celkového učení. Všechny tyto typy vzdělávání je nutno vnímat jako celek nezbytný k realizaci celoživotního učení tedy lifelong learning.

Je to celoživotní proces probíhající bez ohledu na čas místo i formu. (Šerák 2009 str. 16)

2.1 Vzdělávání dětí a mládeže

Pojem vzdělávání označuje zpravidla proces osvojování vědomostí, dovedností a návyků. Lze ho však definovat i jako proces všestranné humanizace a kultivace člověka zahrnující procesy jako socializace, enkulturace a personalizace. Ve vzdělávání nejde pouze o hromadění vědomostí, ale především o rozvoj člověka s cílem umožnit mu co nejoptimálnější zapojení do života společnosti, o pochopení příčin a následků včetně tvorby nových hodnot. Vzdělaný člověk v tomto pojetí není pouze nádobou nabytou informacemi a věděním, ale skutečně všestrannou osobností schopnou reagovat na životní situace, adaptovat se a improvizovat.

Nejvýznamnější českou historickou osobností, která se zasloužila o uspořádání školy jako instituce s přesnými cíli, formami a metodami práce, byl Jan Ámos Komenský. Ve svém díle Velká didaktika navrhl členění celé vzdělávací soustavy. Prvních 24 let věku člověka rozdělil na 4 základní vývojové stupně: školu mateřskou, obecnou – elementární, latinskou neboli gymnázium a akademii - vysokou školu. Od doby J. A. Komenského nikdo nenavrhl nic převratně odlišného. Jednotlivé vzdělávací soustavy ve vyspělém světě se od jeho vymezení liší jen dílčími úpravami.

2.1.1 Současná podoba českého vzdělávacího systému

Předškolní vzdělávání

K předškolnímu vzdělávání slouží mateřské školy zřizované státem nebo soukromými subjekty. Plní především socializační funkci a v posledních letech počet navštěvujících dětí opět roste oproti porevolučním letům, kdy se nejen rodilo méně dětí, ale také jich méně mateřské školky navštěvovalo. Zastává významnou funkci jako doplnění rodinné výchovy a má důležitý význam pro děti ze znevýhodněných sociokulturních prostředí.

Základní vzdělávání

Základní škola jako instituce zajišťující povinnou školní docházku je páteří vzdělávací soustavy. Poskytuje základní vzdělání a připravuje pro další studium i praxi. V současné době má devět ročníků a dělí se na první a druhý stupeň. V rámci výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je možný i desetiletý studijní program. Většina dětí do ní vstupuje v šesti letech věku a odklad musí být zpravidla potvrzen pedagogicko – psychologickou poradnou. V posledních letech, se v rámci prvního stupně experimentuje s formou domácího vyučování, kdy žáci docházejí do škol pouze za účelem skládání zkoušek. Žáci mohou absolvovat vzdělávání odpovídající druhému stupni základní školy nebo jeho část na víceletých gymnáziích (šestiletý obor po ukončení 7. ročníku ZŠ či osmiletý obor po ukončení 5. ročníku ZŠ) nebo v osmiletých oborech tanec na konzervatořích.

Střední vzdělávání

Tyto školy poskytují vzdělávání směřující k přípravě na studium na vysoké škole nebo přímo k výkonu budoucího povolání a jsou zakončeny závěrečnou zkouškou nebo závěrečnou maturitní zkouškou. Úspěšným zakončením daného vzdělávacího programu na střední škole se dosahuje následujících stupňů vzdělání:

- a) střední vzdělání (převážně odborně zaměřené),
- b) střední vzdělání s výučním listem (odborné vzdělávání zaměřené především na praxi),
- c) střední vzdělání s maturitní zkouškou (obory mohou být odborně zaměřené nebo mít charakter všeobecného vzdělávání).

Zvláštní skupinou jsou konzervatoře, které jsou umělecky zaměřené a jejichž žáci zakončují studium také maturitní zkouškou.

Některé střední školy mohou zároveň organizovat postsekundární vzdělávání, které vede k dosažení některého ze stupňů středního vzdělání.

- a) nástavbové studium,
- b) zkrácené studium pro získání středního vzdělání s maturitní zkouškou,
- c) zkrácené studium pro získání středního vzdělání s výučním listem.

Terciální vzdělávání

- a) Vyšší odborné vzdělávání (většina těchto institucí vznikla a dosud působí při středních odborných školách, po úspěšném absolutoriu získává student titul Diplomovaný specialista – Dis.)
- b) Vysoké školy - třístupňová struktura vysokoškolského vzdělávání
 - Bakalářské studijní programy (titul Bc.)
 - Magisterské studijní programy (titul Mgr., Ing. a speciální tituly podle zaměření školy, třeba na architekturu nebo umění)
[online <http://info.edu.cz/>]
 - Doktorské studium (titul MUDr., JUDr., MVDr., PaedDr., PhDr., ThDr. a další podle zaměření studia). Tyto tituly jsou získávány po absolvování prvního stupně doktorského studia někdy nazývaného jako takzvaný malý doktorát. Uvádějí se vždy před jménem.
Za velký doktorát je považován druhý stupeň navazující na první stupeň doktorského studia neboli postgraduální studium, po jehož absolvování získá absolvent titul PhD. Uvádí se vždy za jménem a je oddělen čárkou.
[online <http://www.vysokeskoly.cz/>]

2.2 Vzdělávání dospělých

Dnes žijeme v době neustálých změn a tyto změny ovlivňují nejen běžný život, ale také obory lidského poznání. Na dospělé jedince v produktivním věku jsou kladeny stále vyšší nároky na doplnění vzdělání v rámci svého oboru, nebo jsou nuceni nedostatkem pracovních příležitostí své obory měnit a tudíž se vzdělávat a rekvalifikovat v oborech nových. K tomuto slouží například podnikové vzdělávání, vzdělávání v rámci rekvalifikačních kurzů pořádaných například úřady práce a také doplňující studium na středních a vysokých školách.

Vzděláváním dospělých se zabývá nový vědní obor, nazývaný andragogika. Andragogika je věda o vývoji myšlení v oblasti výchovy a vzdělávání dospělých a péče o dospělé. (Palán, Langer 2008 str. 8)

Kromě již zmíněného J. A. Komenského hrál významnou roli ve vzdělávání dospělých dánský učitel a politik Nikolai Frederik Severin Grundtvig žijící v Dánsku a tvořící v 19. století, který usiloval o univerzitu vzdělávání dospělých takzvanou „školu života“. Tato univerzita měla být nezávislá, bez přijímacích a závěrečných zkoušek a otevřená všem dospělým bez jakékoliv diskriminace. (Palán, Langer 2008 str. 17)

Jednou z prvních ucelených publikací o vzdělávání dospělých jsou „Dějiny vzniku a vývoje škol pro dospělé“ vydané Thomasem Polem roku 1816. Nemalý význam v rámci vzdělávání dospělých od poloviny 19. století se zasloužily dělnické vzdělávací spolky a místní vzdělávací střediska. Mezi nejznámější vzdělávací středisko patřilo vídeňské Volksheim nabízející veřejně přístupnou čítárnu, knihovnu, tělocvičnu a koncertní sály. O další rozvoj vzdělávání dospělých se zasloužil rozmach průmyslu a obchodu, ale i tendence národního osamostatnění. (Palán, Langer 2008 str. 18)

Vzdělávání a výchova jsou úzce spjaty s existencí člověka i společnosti, s nutností rozšiřovat a předávat získané zkušenosti a poznatky následující generaci. První věda související se vzděláváním jako takovým, která se zabývá poznáváním, je filosofie. Samotné slovo pochází z řeckého „filein“ (milovat) a „sofia“ (moudrost, vědění a poznání). Prvním učencem, který tuto vědu pojmenoval, byl Sokratés. Přišel s novou metodou vzdělávání nazvanou „sokratovská metoda“, založenou na systematickém kladení otevřených otázek s cílem nalézt řešení pro daný problém. V současné době se s touto populární metodou setkáváme hlavně v koučování. (Palán, Langer 2008)

Podle webových stránek Akademie univerzit třetího věku, která bude přiblížena v jedné z následujících kapitol, bude již kolem r. 2020, ve vyspělých evropských státech podíl obyvatel starších šedesáti let dosahovat 30%. Důchodového věku se lidé stále častěji dožívají v dobré fyzické i duševní kondici. Jsou tudíž i nadále schopni aktivně se podílet na společenském dění a je tedy potřeba tomuto trendu přizpůsobit i nabídku celoživotního vzdělávání. [online <http://www.au3v.org/>]

2.2.1 Specifika vzdělávání seniorů

Schopnost učení je u dospělého člověka jiná než u mladého jedince. Stárnutí organismu je doprovázeno také stárnutím intelektuálních schopností. Ovšem dnešní senioři jsou tělesně a duševně mnohem zdatnější, než byli senioři ve stejném věku před třiceti lety. (Gruss 2009 str. 12-13) Díky laboratorním experimentům byla prokázána schopnost člověka učit se i ve velmi vysokém věku a dosahovat při tom velmi kvalitních výsledků. Obecně hraje vyšší věk významnou roli především v obtížnosti učení. S věkem je učení obtížnější a je potřeba delší doby potřebné k osvojení poznatků. Šerák uvádí, že studenti ve věku 40-45 let potřebují k osvojení stejného množství informací v průměru o 10-20% více času, než-li studenti o generaci mladší. S věkem se mění paměťové dispozice a důraz paměti se přesouvá z krátkodobé na dlouhodobou. Projevuje se i pokles kapacity zpracovaných informací a jejich udržení v paměti. Dospělý jedinec je také mnohem častěji veden výraznější motivací k učení. Jeho priority a sociální situace vedou k více těsnějšímu propojení cílů edukačního procesu s pracovním a sociálním životem. (Šerák 2009 str. 61 - 63)

Mezi faktory, které pozitivně ovlivňují vzdělávání dospělých, patří především kritický pohled na získávané vědomosti a zkušenosti i na vlastní studijní výkon, schopnost přijímat poznatky ve vztahu k ostatním, třídit informace a formovat si soustavu poznatků. Naopak negativními faktory mohou být stereotypy v jednání a myšlení, které mohou u dospělého jedince způsobovat nedůvěru a odmítání teoretických řešení. Rozdíly v názorech z dosavadního praktického života může způsobit odmítání názorů předkládaných ve výuce. (Fröhlichová 2014 str. 26)

Z uvedených faktorů vyplývá, že při vzdělávání dospělých lidí, potažmo seniorů je nutné zohlednit všechny zvláštnosti vzdělávaného jedince, využít jeho životní zkušenosti, názory a praktické dovednosti z dosavadního života účastníka a ve vzdělávacím procesu využít veškeré možnosti, které nabízí moderní teorie vzdělávání dospělých k tomu, aby byl edukační proces úspěšný a přispěl k dalšímu zkvalitnění a prohloubení rozvoje jedince.

2.2.2 Motivace seniorů

Slovo motivace je odvozené z latinského slova „moveo“. V překladu toto slovo znamená „hýbat“ a vyjadřuje tak hybné síly chování. Tudíž motivace je hybná síla pohánějící nebo naopak brzdící člověka v jeho jednání. Nejčastěji je motivace vysvětlována jako proces zvýšení či snížení aktivity, mobilizace sil. S motivací souvisí i pojem motiv, což je příčina chování jedince, které dávají jeho jednání smysl. Určují směr, trvalost, energii a intenzitu, kterou je člověk ochoten obětovat k uskutečnění cíle. Mezi základní motivy patří potřeby, zájmy, návyky, přání a cíle. (Fröhlichová 2014 str. 15)

Se stárnutím jedince nevyhnutelně přiházejí biologické a také psychologické změny. Tělo začíná vykazovat nepřehlédnutelné změny. Vlasy šedivějí, řídnou, přibývá vrásek, ochabuje svalstvo, objevují se pigmentové skvrny a člověk působí dojmem, že se zmenšuje (Haškovcová 2010 str. 31).

A ani psychika není ušetřena procesu stárnutí. Mohou se projevit změny poznávacích schopností, vnímání, paměti, myšlení a dalších. Často dochází ke snížené schopnosti adaptace na změny, nové prostředí a nové životní situace (Farková 2006 str. 304). V pozdějším stáří, většinou po osmdesátém roce života se, u některých seniorů, mohou začít objevovat poruchy rozhodovacích schopností a poruchy osobnosti. U takto starých seniorů se zvyšuje počet duševních onemocnění, demencí a také Alzheimerovy choroby. (Klevetová, Dlabalová 2008 str. 22-23)

Je ale stále početnější skupina aktivních seniorů, kteří sice již splňují kritéria stáří, ale stále jsou ve velmi dobré fyzické i duševní kondici a mají tak předpoklady na sobě dále pracovat, zdokonalovat se a vzdělávat. Vzhledem k tomu, že krystalická inteligence, jež se utváří během celoživotního procesu učení a využívá schopností a zkušeností, vykazuje vzestup i ve stáří, je tedy i toto životní období vhodné pro další vzdělávání (Veselý 2008).

Cokoliv člověk dělá, má nějaký důvod, nebo motiv, který vychází z jeho vnitřních potřeb a nikdo jiný než on sám je nedokáže uspokojit. Podle Klevetové a Dlabalové (2008) jsou tři klíče k motivaci. Touha dosáhnout cíle, důvěra ve vlastní schopnosti a vlastní představa dosaženého. Mezi důvody seniorů ke vzdělávání patří především

potřeba sociálního kontaktu, tedy kontaktu s dalšími jedinci, potřeba seberealizace a potřeba získávání nových informací.

Potřeby sociálního kontaktu i potřeby seberealizace vyplývají především ze základního pocitu stáří, tj. pocitu zbytečnosti. Vzdělávání dává seniorům smysl života, zaměstnanost a především možnost styku s lidmi stejného hodnotového zaměření.

2.2.3 Vzdělávání seniorů v ČR

Vzdělávání seniorů je jeden ze způsobů, jak jedincům v postproduktivním věku nabídnout a umožnit další seberealizaci a rozvoj. Seniorské vzdělávání má v České republice mnoho podob.

Šerák (2009) dělí vzdělávání seniorů na skupinové a individuální. Individuální vzdělávání je sebevzdělávání s využitím dostupných informačních zdrojů, kterými jsou například odborná literatura, internet, odborné časopisy a jiné prameny. Skupinové vzdělávání je většinou organizované nějakou institucí a je vedeno lektorem, přednášejícím nebo vyučujícím. (Ocásková 2013 str. 13)

Do skupinového vzdělávání patří například akademie třetího věku, univerzity třetího věku a kluby třetího věku.

2.2.4 Akademie třetího věku

Akademie třetího věku se těšily velké oblibě především v bývalém Československu a mají fakticky delší historii než univerzity třetího věku. Dnes akademie třetího věku fungují jako zájmové semestrální kurzy určené seniorům, kteří mají zájem zaplnit svůj volný čas vzděláváním. Pořádají různé kulturně-osvětové akce a organizují všeobecně přístupné vzdělávání. Jde převážně o krátkodobé či jednorázové akce na aktuální témata nebo akce témata zájmu seniorů. Jejich organizátorem bývá především Červený kříž. Nabízejí zájemcům z řad seniorů většinou cykly přednášek, buď monotematických, nebo naopak tematicky pestrých. Na konci přednášek je možnost diskutovat o tématu a přednášku zhodnotit. Neuzavírá se žádnou zkouškou nebo závěrečnou prací.

Akademie třetího věku může navštěvovat každý senior, který má zájem se naučit něčemu novému, pěstovat a rozvíjet své zájmy, setkávat se s podobně zaměřenými seniory. (Nováčková 2012)

2.2.5 Kluby třetího věku

Dobrovolná seskupení starších občanů, která mají za cíl společné trávení volného času, se nazývají kluby třetího věku. Mohou mít různé zaměření. Jejich častou aktivitou jsou i jednorázové vzdělávací akce dle momentálně převažujícího zájmu. Klub třetího věku je určen lidem nejstarší generace, tedy generaci třetího věku. Není to klub důchodců, ani seniorů, ani starých lidí, kteří již mají svůj produktivní život za sebou. Umožňuje a rozvíjí plnohodnotný a bohatý život. (Nováčková 2012)

2.2.6 Univerzity třetího věku

Vzhledem k důležitosti a obsáhlosti tohoto tématu je univerzitám třetího věku věnována celá následující kapitola.

3 Univerzita třetího věku

Univerzita třetího věku je součástí celoživotního vzdělávání a učení. Zaměřuje se na seniory, kterým je více než padesát let. Je organizováno univerzitami, vysokými školami a jejich jednotlivými fakultami většinou na univerzitní půdě a výuka je realizována vysokoškolskými pedagogy, čímž je garantována nejvyšší úroveň přednášek. V současné době organizuje svou univerzitu třetího věku většina českých veřejných vysokých škol. V každém kraji se nachází minimálně jedna univerzita třetího věku, tudíž možnost studovat i v seniorském věku mají téměř všichni senioři. [online <http://www.vzdelani.cz/>]

3.1 Historie univerzity třetího věku

Již od dob středověku bylo vzdělávání na vysokých školách zaměřováno spíše na mladé lidi. Přestože má vzdělávání seniorů dlouholetou tradici, v minulosti se nejednalo ani tak o institucionalizované vzdělávání, ale spíše o vzdělávání formou přednášek v různých seniorských klubech. Šlo o informování seniorů o možnostech aktivního přístupu ke svému životu a zdraví. Často tyto přednášky organizovaly společnosti jako Červený kříž či různé křesťanské organizace a seniorské kluby. S tímto vzděláváním úzce souvisí obory jako gerontagogika a geragogika, které se zabývají právě vzděláváním jedinců vyššího věku. (Adamec, Kryštof 2011)

Pojem Univerzita třetího věku na univerzitní úrovni prvně použil prof. Pierre Vellas roku 1973 na Fakultě práva a ekonomie Univerzity sociálních věd v Toulouse. Prof. Vellas se dlouhodobě zabýval seniorským vzděláváním. Bral jej jako možnost zlepšit veřejné zdraví. Hlavním cílem univerzit třetího věku bylo zlepšení kvality života seniorů a jejich vzdělávání. Vedla ho k tomu zkušenost s prázdninovými kurzy pro seniory a velkým zájmem o ně. Prof. Vellas vidí potenciál třetího věku především v tom, že senioři na konci aktivní výdělečné etapy svého života mají ještě spoustu sil a prozatím nejsou ještě závislí na okolí. Pánové Adamec a Kryštof (2011) popisují třetí věk jako období nezmenšených fyzických a duševních sil, které se v současnosti stále prodlužuje. Může trvat i více než dvě desetiletí. A vzdělávání představuje jednu z možností, jak toto období života smysluplně využít a strávit.

3.1.1 Historie univerzity třetího věku v zahraničí

Univerzita třetího věku je „ Soubor programů zaměřených na vzdělávání osob v postproduktivním věku“. (Ocásková 2013 str. 16) Její Idea se z Francie rychle rozšířila i do dalších, nejen evropských, zemí jako jsou Belgie, Švýcarsko, Polsko a Kalifornie či Kanada. Nedlouho poté začaly vznikat U3V v Kanadě, Německu, USA a dokonce i v zemích Jižní Ameriky, Asie nebo Afriky. Během krátkého času se staly nepostradatelnou součástí systému vzdělávání dospělých. Bylo založeno Mezinárodní sdružení univerzit třetího věku AIUTA (Association Internationale des Universités du Troisième Age) ovšem rok vzniku se v různých pramenech liší. Zatímco Kryštof a Adamec (2011 str. 15) uvádějí rok 1975, na stránkách databanky dalšího vzdělávání www.andromedia.cz se uvádí rok 1977. V roce 1981 bylo členy již 170 institucí. Od roku 2011 je jejím prezidentem syn zakladatele U3V Francois Vellas a zajímavostí je, že generální sekretářkou je Dr. Naděžda Hrapková z Univerzity Komenského v Bratislavě. Sdružení monitoruje seniorské vzdělávání a vydává dokumenty týkající se univerzit třetího věku. Zpráva ke dvacátému výročí AUITA z roku 1995 zmiňuje 16 polských univerzit třetího věku, 45 českých, 3 slovenské a jedna estonská. Všechny organizovány univerzitami. V jednotlivých zemích Evropy jsou přístupy k vzdělávání různé, níže jsou rozepsané jednotlivé modely.

- Francouzský model

Takzvaný francouzský model, který podporuje U3V pod záštitou vysokých škol a většinou na univerzitní půdě s vysokoškolsky vzdělanými lektory, kterými jsou často samotní zaměstnanci univerzit je rozšířen v zemích, jako jsou Francie, Rakousko, Švýcarsko, Česká republika, Slovensko a další. V Německu a Rakousku mohou posluchači U3V studovat společně s řádnými univerzitními studenty a pakliže složí řádně závěrečné zkoušky a splní veškeré náležitosti, nabydou také příslušné kvalifikace.

- Model klubů

Ve Velké Británii je využíván spíše model klubů a spolků seniorů U3A (Universities of the Third Age), které jsou registrovány v národní organizaci TAT (The Third Age Trust) a samostatně organizují vzdělávání seniorů. Ovšem i zde jsou univerzity, jako

například Oxford či Cambridge, které ve spolupráci s muzei, knihovnami a galeriemi pořádají přednáškové cykly. Z tohoto vzdělávání ovšem absolventi nezískají žádnou kvalifikaci. TAT sdružuje také zahraniční členy z anglofonních zemí, jako Austrálie, Nový Zéland či Dominikánská republika.

V Austrálii roku 1998 odstartovala pod záštitou Griffith University virtuální U3AOnline pro zájemce, kteří se z nějakého důvodu nemohou účastnit regulérní výuky U3V. Nabízí nepřeborné množství elektronických kurzů, které zpracovali dobrovolníci z celého světa. Studium probíhá prostřednictvím webových stránek www.u3aonline.org.au a registrovaní studující hradí poplatky za kurzy. Tato forma studia se postupně ujala celosvětově. (Adamec, Kryštof 2011)

- Studentský domov pro seniory

V zemích, jako jsou Kanada a USA se evropský model univerzit třetího věku neujal. Vznikla zde organizace Elderhostel neboli studentský domov pro seniory, která ve spolupráci s univerzitami organizuje letní vzdělávací kurzy. (Ocásková 2013 str. 19)

3.1.2 Historie univerzity třetího věku v České republice

V České republice má seniorské vzdělávání mnohem delší tradici než samotné univerzity třetího věku. Kdysi probíhalo v rámci Československého červeného kříže nebo Klubu aktivního stáří (Klas), který působil převážně v Praze a jeho nejbližším okolí. Roku 1983 byla v Přerově založena Akademie třetího věku, díky které se vzdělávání seniorů při různých organizacích rozšířilo. Během tří let vzrostl počet akademií třetího věku téměř na dvacet.

První univerzity třetího věku na území Československa vznikaly v 80. letech na Univerzitě Palackého v Olomouci a při Univerzitě Karlově v Praze. Mezi tématy přednášek v té době převládala témata zdravotní a zdravotně-sociální. Zájem byl také o ekologii, historii a umění. Jako vzor byla při vzniku prvních československých U3V brána Univerzita třetího věku ve Varšavě. Česká geriatrická a gerontologická společnost založila Sekci akademií a univerzit třetího věku, která pořádala v tehdejší Československu konference a semináře, na nichž přednášela Halina Szwarcová, zakladatelka U3V ve Varšavě, která tu předávala své zkušenosti

a poznatky. Sekce vytvořila směrnice a pravidla týkající se vzdělávání seniorů u nás, která jsou dodnes dodržována. Jedním z nich je i pravidlo, že vzdělávání seniorů organizované vysokou školou je nazýváno univerzitou třetího věku, zatímco vzdělávání pořádané jinou organizací, například knihovnou, se nazývá akademií třetího věku. V současnosti je převážná část univerzit třetího věku v Asociaci univerzit třetího věku v České republice. (Adamec, Kryštof 2011 str.17-18)

Nabídky kurzů jednotlivých U3V většinou kopírují zaměření vysokých škol, které je organizují. Veliký zájem je o kurzy jazykové, kurzy filosofie, všeobecné historie a historie regionální, kurzy informatiky, umělecké kurzy a mnoho dalších. Důležité pro zorganizování tematického kurzu je hlavně odborné, prostorové, technické a materiální vybavení školy. Program univerzit třetího věku je tvořen v souladu s medicínskými, sociálními a sociokulturními potřebami seniorů. (Haškovcová 2010)

3.2 Cíl univerzit třetího věku

Cílovou skupinou univerzit třetího věku v ČR jsou senioři od padesáti let výše. Požadavky na udělení osvědčení o absolvování jsou: věk minimálně 50 let, ukončené vzdělání – min. středoškolské, pokud jej nemá, může navštěvovat jakékoliv kurzy, ale nesplňuje podmínky k vydání osvědčení o absolvování U3V, účast na zápisu, zaplacení poplatku za vybrané kurzy, řádná účast na kurzu a absolvování všech povinných složek studijního programu.

Cílem Univerzit třetího věku a jejich vzdělávacích programů a kurzů je poskytnout seniorům možnost kvalifikovaně a na univerzitní úrovni se systematicky seznamovat s nejnovějšími poznatky v oblasti vědy, historie, politiky, kultury a podobně. [online <http://www.ujep.cz/>]

Řada univerzit třetího věku nabízí kromě vzdělávacích programů také další aktivity po seniory, jakými jsou například tuzemské a zahraniční exkurze, sportovní aktivity a přístup do univerzitních knihoven a studoven v průběhu celého školního roku.

Z pohledu Asociace univerzit třetího věku jsou cíle U3V následující:

- bio- psycho-sociální rozvoj člověka,
- uspokojování přetrvávajícího zájmu uchazečů o celoživotní vzdělávání,

- podpora financování seniorského vzdělávání, včetně infrastruktury, otevření spolupráce s regiony a zaměstnavateli,
- budování mezigeneračního dialogu,
- budování společenského a individuálního zaměření.

[online <http://www.au3v.org/>]

Klady univerzit třetího věku spočívají především ve zpomalování stárnutí, rozšiřováním obzorů, snižováním rozdílů mezi generacemi, zlepšováním mezilidských vztahů a zvýšením hodnoty vzdělávání. Mohou se také stát zdrojem životní síly pro starší lidi, kterým zvyšují jejich sebevědomí, upevňují pocit jistoty a udržují pozitivní emoce ve vztahu k okolí i k sobě. (Drgová 2014 str. 24)

3.3 Asociace univerzit třetího věku

Od roku 1993 funguje v České Republice Asociace univerzit třetího věku, která sdružuje většinu vysokých škol a jejich fakult, které organizují U3V. Byla založena jako nevýdělečná zájmová organizace z iniciativy vysokých škol a fakult, které organizují pro seniory univerzity třetího věku a jejím prezidentem je Doc. Ing. Pavel Máchal, CSc. Přímo na webových stránkách AU3V je tato asociace charakterizována jako „občanské sdružení institucí, které nabízejí a provozují vzdělávací aktivity na úrovni vysokoškolského vzdělávání, určené občanům české republiky v důchodovém věku.“ Prioritou akademie univerzit třetího věku je především zabezpečení vzájemné informovanosti svých členů a zajištění mezinárodních kontaktů AU3V s dalšími vedoucími evropskými organizacemi. Zejména organizací AIUTA (International Association of the Universities of the Third Age), EFOS (European Federation of Older Students) a evropské informační sítě pro U3V, jejichž je členem.

Jejími nejdůležitějšími cíli jsou především:

- podporovat rozvoj univerzit třetího věku (dále jen U3V) na vysokých školách v České republice,
- organizovat setkání a pracovní výměny poznatků a zkušeností na úseku U3V,
- dbát na kvalitu seniorského univerzitního vzdělávání a koordinovat zájem o její udržení,
- navazovat styky s obdobnými institucemi na mezinárodní úrovni,

- vytvářet předpoklady pro mezigenerační dialog s cílem posílit solidaritu generací,
- vyvíjet legislativní iniciativu ve prospěch univerzit třetího věku,
- propagovat činnost U3V,
- být poradním orgánem MŠMT v záležitostech seniorského vzdělávání.

V současné době má asociace podle svých internetových stránek 38 členů.

[online <http://www.au3v.org/>]

Praktická část

Sběr dat pro tuto bakalářskou práci formou dotazníkového šetření a doplňujících rozhovorů byl uskutečněn v rámci praxe na Univerzitě třetího věku při Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem pod vedením paní Bc. Ivety Steklé tehdejší referentky oddělení celoživotního vzdělávání na Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně. Zvláštností této univerzity třetího věku je, že oproti jiným vysokým školám není organizována každou fakultou zvlášť, ale spadá pod Oddělení celoživotního vzdělávání UJEP. To znamená, že zájemce o studium na této univerzitě nemusí zdlouhavě vyhledávat jednotlivé kurzy, o něž by měl zájem, pod jednotlivými fakultami, ale může se dostavit přímo na OCV UJEP nebo navštívit internetové stránky UJEP, kde si v sekci univerzity třetího věku vyhledá základní informace o U3V, podmínky přijetí, seznam aktuálních nabízených kurzů, přihlášku ke studiu a další užitečné odkazy, což poskytuje ucelený a komfortní přístup k informacím. Oddělení celoživotního vzdělávání se nachází v budově rektorátu.

Univerzita třetího věku na Univerzitě Jana evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem existuje od roku 1994. Do prvního cyklu kurzů, jenž probíhal v letech 1994 -1997, se přihlásilo 54 seniorů. Tento počet neustále strmě stoupal.

Podle výročních zpráv Univerzity Jana Evangelisty Purkyně z roku 2007 – 2008 patřily mezi nejnavštěvovanější kurzy Historie Ústecka, Dějiny umění a Člověk v dějinách. Zajímavostí je, že v těchto letech byl velký zájem o nadstavbové kurzy zejména o Výpočetní techniku pro pokročilé a Výpočetní techniku – digitální fotografie. V dalším roce 2009 – 2010 výroční zpráva uvádí, že zájem o studium na U3V narostl o více než sto účastníků. V těchto letech byl největší zájem o kurzy Člověk v dějinách a Vybraná témata z biologie. V akademickém roce 2009 – 2010 se do studia U3V přihlásilo 450 osob. Z toho 376 žen a 74 mužů. Mírný pokles (mezi prvním a druhým semestrem) byl zapříčiněn většinou zhoršením zdravotního stavu, rodinnými poměry, případně úmrtím a dalšími nezjištěnými okolnostmi. Přesné statistiky v tomto ohledu nejsou zpracovávány. Oddělením celoživotního vzdělávání při UJEP bylo na třetí semestr tohoto cyklu přijato 465 přihlášek. O vzdělávání v kurzech U3V zůstal i v roce 2011 velký zájem. V posledním semestru dvouletého cyklu 2009-2011 se ke studiu na U3V přihlásilo celkem 430 osob, které měly

v základním programu na výběr z 22 kurzů a rozšiřujícím programu z devíti odborných exkurzí, včetně zahraničních. Podmínky pro udělení Osvědčení o absolvování tohoto dvouletého cyklu celkově splnilo 250 účastníků

V zimním semestru 2011- 2012 byl zahájen nový dvouletý cyklus, do jehož 40 kurzů se přihlásilo 575 osob. Novinkou se stalo rozšíření vzdělávacích aktivit do Litoměřic a Kadaně.

Do zatím posledního dvouletého cyklu 2013 – 2015 se v prvním semestru přihlásilo přes 600 uchazečů a do studia U3V nastoupilo 585 účastníků a bylo zrealizováno 75 kurzů. Mezi tři nejnavštěvovanější kurzy tohoto cyklu patří Náš Ústecký kraj, Světová náboženství a Klíčové otázky dějin našich zemí v 19. a v první polovině 20. století.

Mimo jiné se v letech 2011 – 2013 kurzy poprvé rozdělily do tří typů, tedy na kurzy povinné, povinně volitelné a volitelné. V nabídce volitelných kurzů byly otevřeny kurzy jazykové a kurzy IT. Kurzy povinně volitelné byly členěny do osmi okruhů. Patřily tam kurzy s názvy Člověk a společnost, Umění a kultura, Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a zdraví, Člověk a příroda, Matematika a její aplikace, Člověk a jeho svět a Člověk a svět práce. Jediným povinným kurzem se stal kurz s názvem Diplomový seminář. Tento kurz je nutný pro úspěšné zakončení celého vzdělávacího programu a je nezbytný k tomu, aby mohl účastník v závěru dvouletého cyklu napsat takzvanou diplomovou práci a absolvovat promoci.

Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem je v současné době jedním z členů Asociace univerzit třetího věku. Tuto svou univerzitu třetího věku organizuje jako celoživotní vzdělávání, kde nabízí seniorům možnost kvalifikovaného vzdělávání na univerzitní úrovni. Posluchači se seznamují s nejnovějšími poznatky v oblasti vědy, historie, politiky a kultury. Organizační formy výuky jsou ve shodě s vysokoškolským stylem studia. Tedy přednášky, semináře, cvičení a exkurze. Jednotlivé součásti Univerzity Jana Evangelisty Purkyně se aktivně podílejí na výuce ve spolupráci s akademickými i externími pracovníky UJEP. Lektori se spolu snaží co nejvíce spolupracovat, aby se termíny jednotlivých kurzů kryly co možná nejméně. Od roku 2010 zajišťuje administrativu Univerzity třetího věku Oddělení

celoživotního vzdělávání (OCV) v budově rektorátu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně.

Hypotézy

Součástí praktické části této bakalářské práce bylo potvrzení či vyvrácení následujících hypotéz

Hypotéza č. 1: Na univerzitě třetího věku studuje více žen.

Hypotéza č. 2: : Většina účastníků se na U3V po absolvování prvního cyklu hlásí opakovaně.

Hypotéza č. 3: Motivem ke studiu na U3V vede jejich účastníky především potřeba dále navazovat a udržet si sociální kontakty.

Hypotéza č. 4: Větší potřebu dalšího vzdělávání mají lidé s vyšším dosaženým vzděláním.

4 Dotazníkové šetření

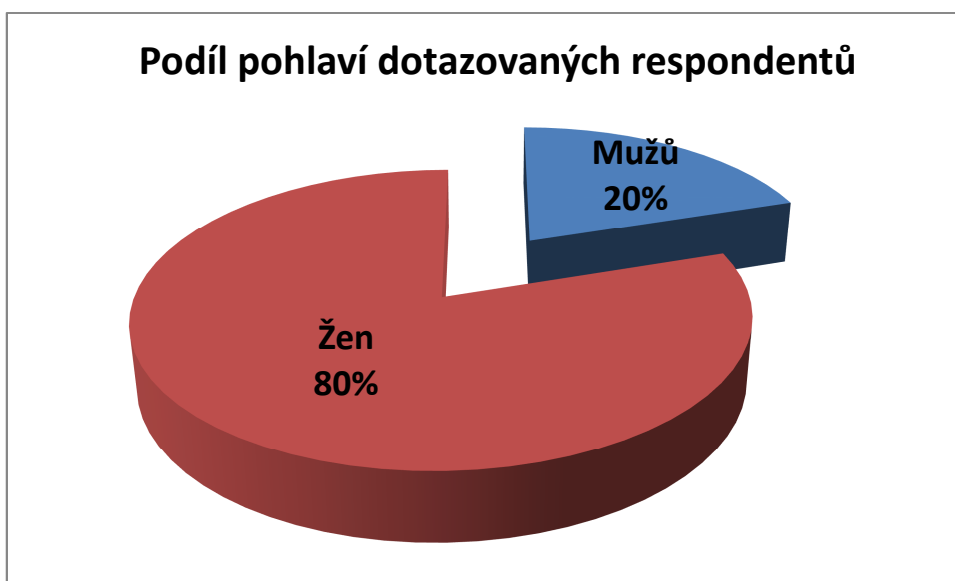
Jak již bylo zmíněno výše, dotazníkové šetření bylo prováděno na univerzitě třetího věku při UJEP, zpracované výsledky se tedy týkají pouze této univerzity. Na doporučení paní Bc. Ivety Steklé byly dotazníky rozdávány 23. 4. 2014 v den konání jednoho z nejnavštěvovanějších kurzů U3V před začátkem přednášek v ranním i odpoledním bloku, kdy se posluchači scházeli. Bylo osloveno 83 účastníků. 10 účastníků dotazník úplně odmítli vyplnit a 7 účastníků vyplněný dotazník vůbec neodevzdalo. V šesti odevzdaných dotaznících chyběly vyplněné klíčové otázky pro šetření, proto byly z šetření vyřazeny. Konečný vzorek tedy čítá 60 respondentů. Šetření se zúčastnili pouze účastníci univerzity třetího věku. Věk respondentů byl mezi padesáti až devadesáti roky.

V dotazníkovém šetření byl zkoumán především poměr mužů a žen mezi účastníky univerzity třetího věku na ústecké univerzitě UJEP, nejpočetnější věková skupina, jejich nejvyšší dosažené vzdělání, jejich motivy ke studiu na U3V, co je při jejich studiu na U3V nejvíce baví a zda studují tuto U3V poprvé nebo opakovaně.

4.1 Podíl pohlaví dotazovaných respondentů

Celkový vzorek byl 60 respondentů. Z toho bylo 12 mužů a 48 žen.

Graf č. 1 Podíl pohlaví dotazovaných respondentů

Tento fakt potvrzuje hypotézu, že na univerzitě třetího věku při UJEP studuje více žen než mužů. Pravděpodobně je to způsobeno tím, že ženy se v průměru dožívají vyššího věku a také mají mnohem větší potřebu navazování a udržení nových sociálních kontaktů než muži. Muži si také během celého života udržují většinu svých koníčků až do pozdního stáří na rozdíl od žen, které často koníčky a záliby vymění za péči o rodinu, děti a vnoučata.

4.2 Věk dotazovaných respondentů

V tabulce číslo jedna je vidět věk dotazovaných respondentů. Nejpočetnější celkovou skupinou byly respondenti ve věku 61-65 let, kterých bylo celkem 22, a v této skupině byly zastoupeny pouze ženy. Druhou nejpočetnější skupinou byly respondenti ve věku 66-70 let, kterých bylo celkem 17, z toho 13 žen a 4 muži. Nejvíce mužů a to 7 bylo ve skupině 71-75 let, kde bylo zároveň i 9 žen. Ve dvou skupinách s nejvyšším věkem jsou zastoupeny opět pouze ženy.

Tabulka č. 1: Věk respondentů

Věk	Muž	Žena	Celkem
50-55 let	0	1	1
56-60	1	1	2
61-65	0	22	22
66-70	4	13	17
71-75	7	9	16
76-80	0	1	1
81 a více	0	1	1

4.3 Co účastníky na studiu univerzity třetího věku nejvíce baví

Tato otázka byla zvolena tak, že dotazovaní mohli vybrat několik možných odpovědí. Z šetření vyplynulo, že účastníky U3V na studiu nejvíce baví získávání nových informací. Na tuto možnost odpovědělo 47 z 60 dotázaných respondentů. Druhá možnost, kterou respondenti zvolili jako nejvíce přínosnou, byl obsah učiva. Tuto možnost zvolilo celkem 29 z 60 dotazovaných respondentů. Zajímavostí je, že možnost nových kontaktů a přátelství zvolilo 20 z 60 dotazovaných respondentů, z toho bylo 15 žen a 5 mužů. Z tohoto výsledku vyplývá, že potřeba navazovat a udržet si sociální kontakty je důležitá mnohem více pro ženy, než pro muže.

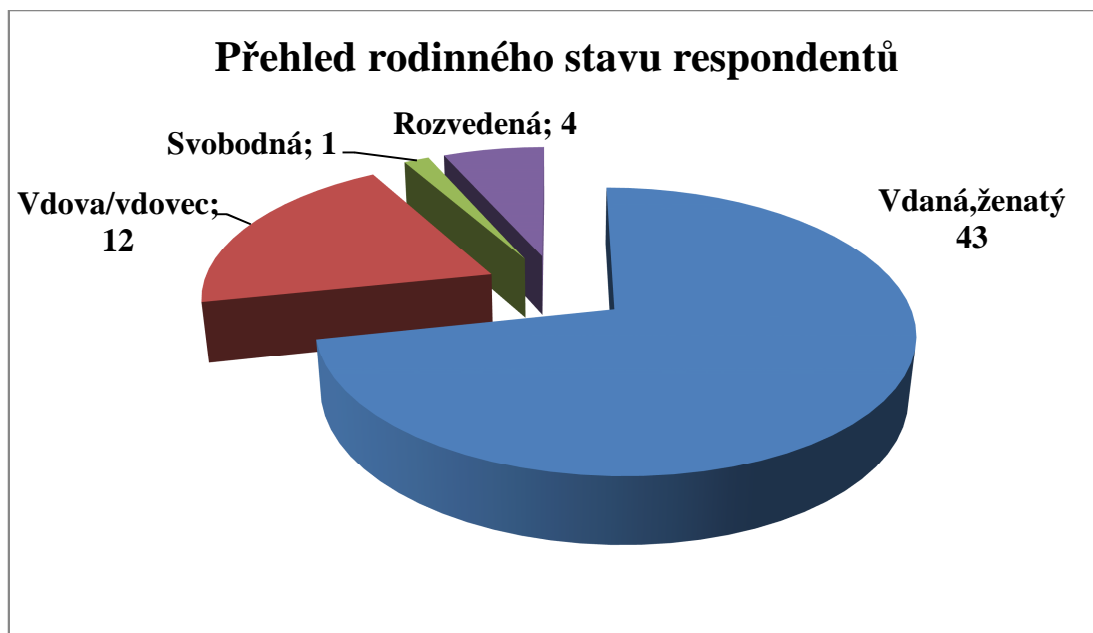
Tabulka č. 2: Co účastníky na studiu univerzity třetího věku nejvíce baví

Co Vás nejvíce baví	Muž	Žena	Celkem
Obsah učiva	5	24	29
Nové kontakty a přátelství	5	15	20
Větší sebevědomí	1	6	7
Nové informace	10	37	47
Jiné	0	9	9

4.4 Rodinný stav respondentů

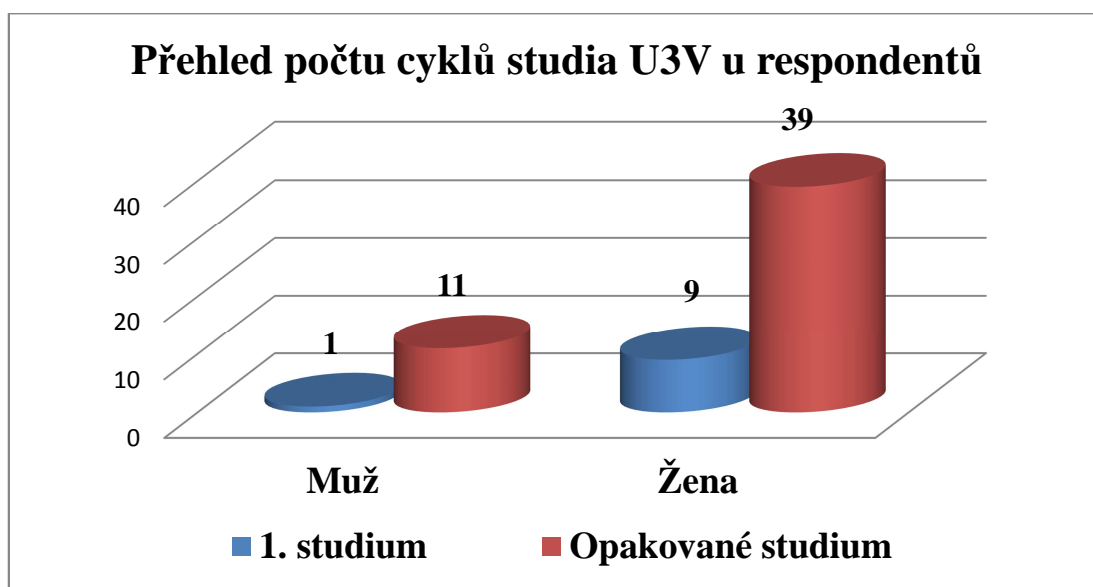
Většina respondentů je v manželském svazku, tedy 43 z celkového počtu šedesáti respondentů. 12 z nich jsou vdovy a vdovci, 4 rozvedení a jedna svobodná žena. Zajímavostí je, že velká část účastníků, kteří jsou ženatí nebo vdané, navštěvuje U3V právě se svým partnerem.

Graf č. 2 Přehled rodinného stavu respondentů

4.5 Četnost cyklů studia jednotlivých respondentů na U3V

Graf č. 3 Přehled počtu cyklů studia respondentů na U3V

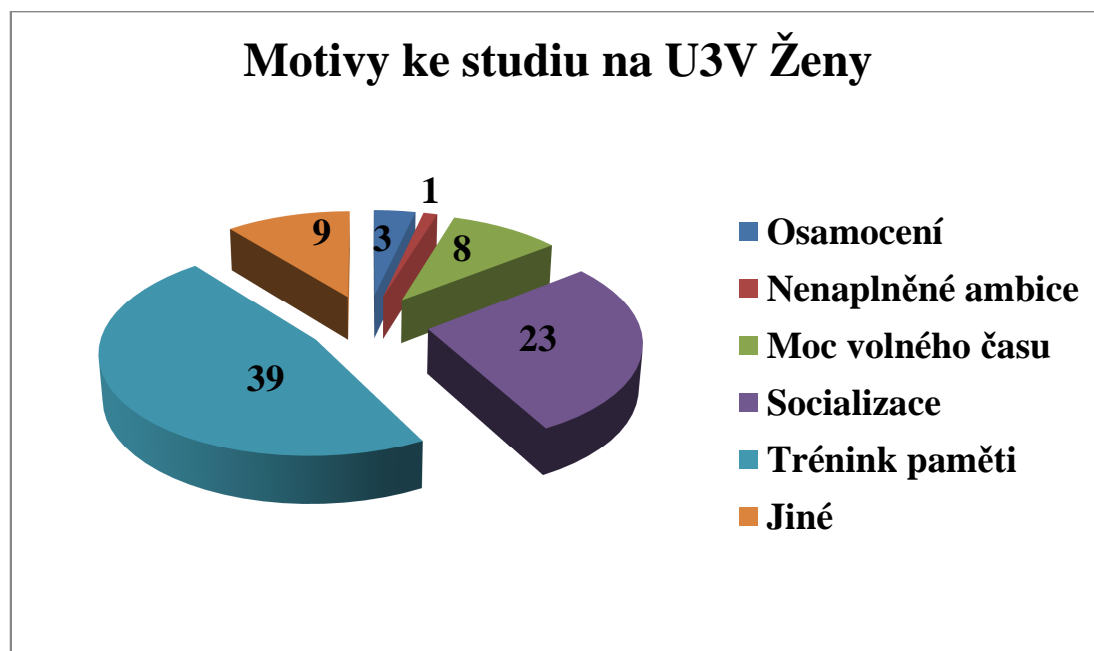
Z grafu vyplývá, že většina respondentů studuje na univerzitě opakovaně. 39 žen a 11 mužů odpovědělo, že tento cyklus, tedy cyklus 2013-2015, je již minimálně druhým jejich studiem na univerzitě třetího věku UJEP. Pro jednoho muže a devět

žen byl tento cyklus prvním studiem na U3V. Tento výsledek tedy jednoznačně potvrzuje hypotézu, že většina účastníků se na U3V po absolvování prvního cyklu hlásí opakovaně.

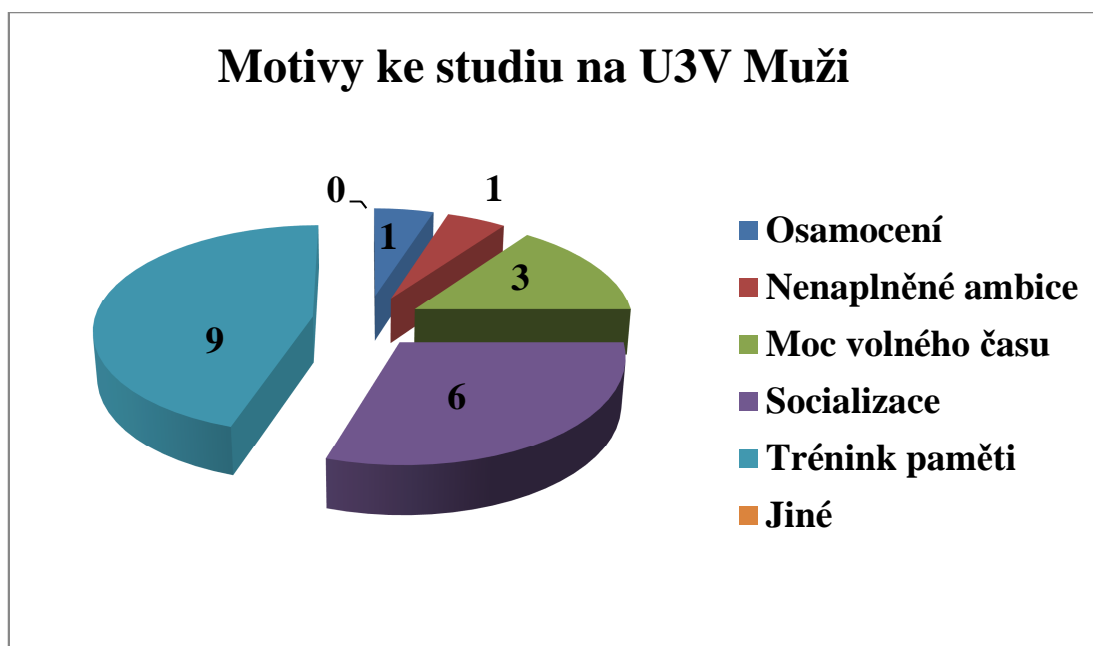
4.6 Motivy ke studiu na univerzitě třetího věku

Otázka na motivy účastníků ke studiu na U3V byla opět zvolena tak, že dotazovaní si mohli zvolit z několika možností. Nejvíce respondentů, a to 48 z celkového počtu šedesáti, odpovědělo, že ke studiu na U3V je nejvíce motivuje trénování paměti. Dále je to potřeba socializace, tedy navazování a udržování sociálních kontaktů s dalšími jedinci. 8 žen a 3 muži dále odpověděli, že důvodem ke studiu na U3V je přebytek volného času, který jako senioři mají. Pro 4 respondenty bylo motivem osamocení a pro 2 nenaplněné ambice z mládí. 9 žen zároveň uvedlo, že měli jiné motivy ke studiu na U3V. Tento výsledek vyvrací hypotézu, že motivem ke studiu na U3V vede jejich účastníky především potřeba dále navazovat a udržet si sociální kontakty, protože tato možnost skončila až na druhém místě

Graf č. 4 Motivy ke studiu na U3V Ženy

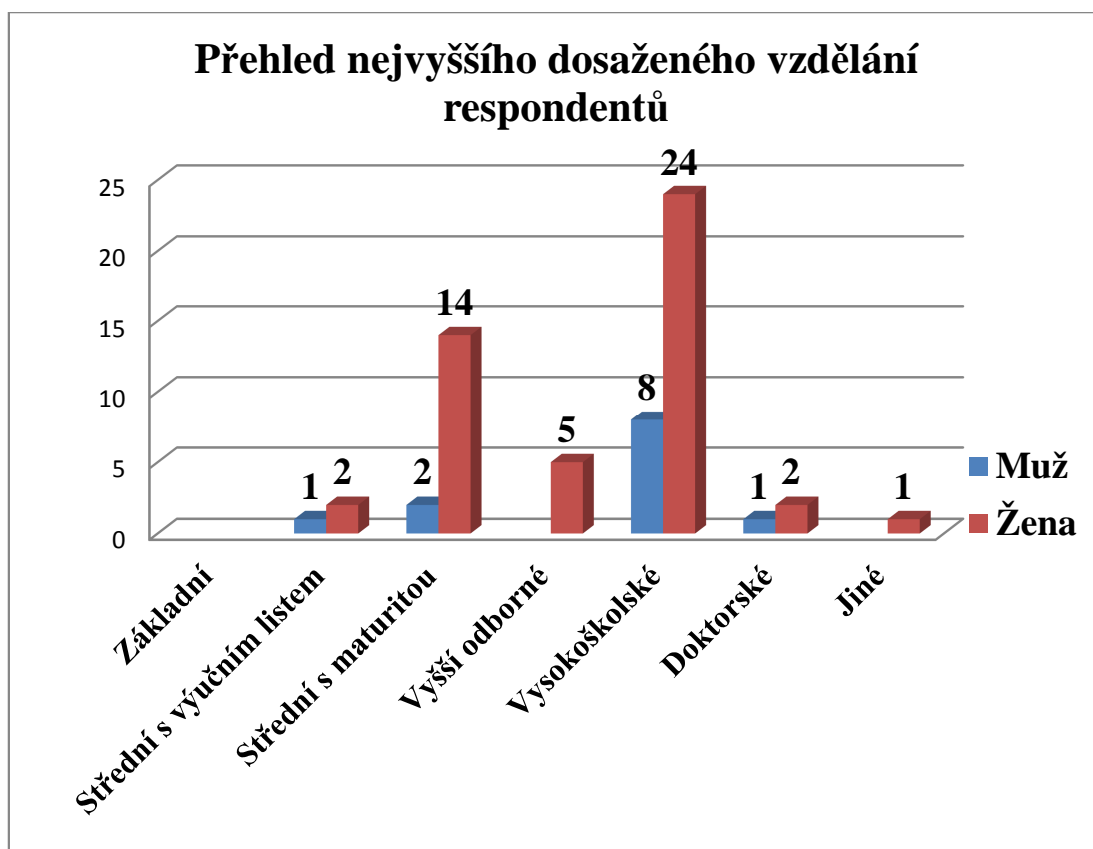
Graf č. 5 Motivy ke studiu na U3V Muži

4.7 Nejvyšší dosažené vzdělání účastníků univerzity třetího věku

Tato otázka byla směřována na zjištění nejvyššího dosaženého vzdělání účastníků U3V. Přestože za jistých podmínek popsaných výše mohou univerzitu třetího věku navštěvovat i lidé jen se základním vzděláním, nezvolil si tuto možnost žádný z respondentů. Respondenti, kteří zvolili možnost střední vzdělání s výučním listem, byli celkem 3, z toho dvě ženy a jeden muž. Stejný počet respondentů ve stejném složení zvolil také možnost doktorského vzdělávání. Možnost vyššího odborného vzdělání označilo 5 žen a žádný muž. Střední vzdělání s maturitou zvolili 2 muži a 14 žen. Nejpočetnější skupinou byli respondenti s vysokoškolským vzděláním. Tuto možnost označilo celkem 32 respondentů, z toho 8 mužů a 24 žen. Toto zjištění potvrzuje hypotézu, větší potřebu dalšího vzdělávání mají lidé s vyšším dosaženým vzděláním. Je to způsobeno pravděpodobně tím, že lidé s vyšším vzděláním, jsou zvyklí stále se dozvídat nové informace, mají potřebu se zdokonalovat a učit i v pokročilém věku a trénovat tím mozek a paměť.

Graf č. 6 Přehled nejvyššího dosaženého vzdělání respondentů

5 Doplnující rozhovory

Po vyplnění dotazníků mělo několik respondentů zájem doplnit některé otázky, které byly v dotazníku, proto s nimi byly udělány krátké rozhovory.

1. První dotazovanou byla žena ve věku 68 let.

Dotazovatel: Jaké je vaše původní povolání?

Respondent: Pracovala jsem celý život jako chemická laborantka v ústecké chemičce. Nyní jsem už v důchodu.

Dotazovatel: Kdo Vás přivedl na nápad přihlásit se ke studiu na U3V?

Respondent: Na tento nápad mě přivedla má dlouholetá kamarádka. Jednou přišla s nápadem, že bychom mohli něco dělat a navrhla právě kurzy na univerzitě třetího věku. Poprvé jsme se přihlásili v roce 2011 a teď už jsme tu vlastně podruhé.

Dotazovatel: Jaké kurzy nyní navštěvujete?

Respondent: Přihlásila jsem se do kurzu Klíčové otázky dějin našich zemí v 19. st. a v první polovině 20. století a na Světová náboženství. Chtěla jsem těch kurzů víc, ale bohužel se kryly, tak to nešlo a musela jsem si vybrat. Roli hrála také cena kurzů. Takže nakonec vyhrály tyhle dva.

Dotazovatel: Co byste na U3V vylepšili?

Respondent: Docela bych uvítala zlevnění některých kurzů. Kurzy, které by mě třeba zajímaly a měla bych o ně zájem, stojí 1000 Kč, a to už je hodně.

2. Druhým dotazovaným byl muž ve věku 59 let.

Dotazovatel: Jaké je vaše původní povolání?

Respondent: IT analytik.

Dotazovatel: Kdo Vás přivedl na nápad přihlásit se ke studiu na U3V?

Respondent: Manželka. Přihlásili jsme se společně už podruhé.

Dotazovatel: Jaké kurzy nyní navštěvujete?

Respondent: Já navštěvuji Dějiny, Dějiny umění, Náboženství, Náš ústecký kraj, Ekonomika-Daně, Cestovní ruch a Zdravotní cvičení. Manželka chodí na Angličtinu, Němčinu, Světová náboženství a Sociologii náboženství. To množství kurzů se nám docela prodraží, ale alespoň pro sebe něco děláme.

Dotazovatel: Co byste na U3V vylepšili?

Respondent: Docela bych uvítal větší vstřícnost univerzity a studijního oddělení a taky by bylo dobré jít s učivem více do hloubky, alespoň v těch kurzech, které jsou opakovaně.

3. Třetí dotazovanou byla žena ve věku 65 let

Dotazovatel: Jaké je vaše původní povolání?

Respondent: Pracovala jsem jako ekonomka.

Dotazovatel: Kdo Vás přivedl na nápad přihlásit se ke studiu na U3V?

Respondent: Byl to můj nápad.

Dotazovatel: Jaké kurzy nyní navštěvujete?

Respondent: Navštěvuji Dějiny náboženství, Dějiny umění, Dějiny filosofie a klíčové otázky českých dějin

Dotazovatel: Co byste na U3V vylepšili?

Respondent: Určitě by bylo dobré dělat semináře k přednáškám a mít k dispozici studijní skripta. Jinak si myslím, že za tu dobu, co sem chodím se podmínky výrazně zlepšily.

4. Čtvrtou dotazovanou byla žena ve věku 67 let.

Dotazovatel: Jaké je vaše původní povolání?

Respondent: Pracovala jsem jako projektantka ve stavebnictví.

Dotazovatel: Kdo Vás přivedl na nápad přihlásit se ke studiu na U3V?

Respondent: Rozhodla jsem se sama. Od mládí jsem měla zájem o vzdělávání a tohle byla skvělá příležitost. Navíc jsem tu poznala spoustu nových lidí. Sešla se tu docela dobrá parta. Chodíme po výuce na kávu, plánujeme společné výlety a tak. Je to moc fajn.

Dotazovatel: Jaké kurzy nyní navštěvujete?

Respondent: Klíčové otázky dějin našich zemí.

Dotazovatel: Co byste na U3V vylepšili?

Respondent: Jsem v celku spokojená. Jen bych uvítala informace o obsahu kurzů v jednotlivých semestrech. Je mi také docela líto, že když se do kurzů přihlašujeme, není nikde informace, že by se kurzy třeba překrývaly a tak se stane, že některé kurzy, o které máte zájem, musíte jednoduše vypustit. Měli by to dát vědět včas, aby to pak člověk neřešil na místě při zápisu.

5. Pátou a poslední dotazovanou byla žena ve věku 78 let

Dotazovatel: Jaké je vaše původní povolání?

Respondent: Byla jsem učitelkou dějepisu. Školství se za ty léta hodně změnilo.

Dotazovatel: Kdo Vás přivedl na nápad přihlásit se ke studiu na U3V?

Respondent: Kamarádka přišla s nápadem přihlásit se. Zdálo se mi to jako dobré naplnění volného času. Když se dívám na některé své vrstevníky, jsem ráda, že neseďm doma.

Dotazovatel: Jaké kurzy nyní navštěvujete?

Respondent: Dějiny filosofie a Světová náboženství. Na Dějiny filosofie máme úžasného pana profesora, takže tam chodím opravdu moc ráda a baví mě to.

Dotazovatel: Co byste na U3V vylepšili?

Respondent: Šetření papírem. Mám pocit, že někdy se tím opravdu zbytečně plýtvá a zase tam, kde by ho bylo potřeba, je ho nedostatek.

Závěr

Potřeba dalšího vzdělávání je u každého jedince individuální. Někdo tuto potřebu má a jiný ne. Někteří lidé jsou spokojeni s tím, co mají a netouží po tom rozšiřovat si své obzory. Jiní zase naopak prahnou po nových informacích, vzdělávání a sebezdokonalování. Tato potřeba či nepotřeba je totožná napříč generacemi. A s věkem se může měnit. To, že dítě nemá zrovna kladný vztah ke škole a vzdělávání, neznamená, že v dospělosti nebo stáří nepocítí chuť se dále učit a vzdělávat. V dnešní době je nabídka dalšího vzdělávání opravdu široká a možnost doplnit si vzdělání má dnes opravdu každý.

Se seniorským vzděláváním potažmo univerzitou třetího věku jsem se poprvé blíže seznámila až při své studijní praxi na Univerzitě třetího věku při Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně. S většinou účastníků této univerzity třetího věku jsem se setkala již při zápisech, kterých jsem se v rámci své praxe aktivně účastnila. Většina seniorů, kteří se zápisu zúčastnili, se navzájem znali z předchozích let a měla jsem pocit, že na dalším studiu byli předem společně dohodnutí, což jsem následně pozorovala i při sběru dotazníků. Všichni na mě působili pozitivním a odhodlaným dojmem a při setkání s nimi jsem došla k závěru, že odchodem do penze život opravdu nekončí, ale nabízí spoustu možností, jak stáří aktivně obohatit o nové informace, zážitky a přátelství.

V teoretické části této práce jsem pracovala s níže uvedenou literaturou a internetovými zdroji. Shrнула jsem systém a současnou podobu celoživotního vzdělávání v České republice, historii a současnost univerzit třetího věku u nás a její cíle a přiblížila jsem Asociaci univerzit třetího věku.

Praktickou část jsem rozdělila na dvě části. V té první jsem vyhodnotila dotazníky, ze kterých vyplynulo, že mnohem více touží po dalším vzdělávání na univerzitě třetího věku lidé s vysokoškolským vzděláním a nejde jim jen o poznávání nových informací, ale také je to pro ně možnost setkávat se stejně zaměřenými lidmi, navazovat nová přátelství a smysluplně trávit volný čas. Ve druhé polovině praktické části jsem zaznamenala doplňující rozhovory s lidmi, kteří cítili potřebu doplnit některé otázky z dotazníku. Většina respondentů byla spokojena se stávajícím stavem na univerzitě třetího věku při UJEP. A z jejich výpovědí jsem zaznamenala

jen drobné nedostatky, které by rádi změnili, jako například snížení školného, informace k jednotlivým kurzům a včasné informování o rozvrhu, aby se jim jednotlivé kurzy nekryly. Poslední z uvedených nedostatků se objevoval nejčastěji, ale ze své praxe vím, že rozvrh kurzů na akademický rok se ladí do poslední chvíle, kvůli rozvrhu jednotlivých vyučujících a tak je opravdu téměř nemožné ze strany školy této potřebě posluchačů vyhovět.

Seznam použité literatury

- ADAMEC, P., KRYŠTOF, D. *Univerzity třetího věku na vysokých školách*, Porta design s. r. o., Brno 2011, 1. vydání ISBN 978-80-210-5640-4
- FARKOVÁ, M. *Vybrané kapitoly z psychologie*, Vysoká škola Jana Amose Komenského, Praha 2006, 1. vydání ISBN 80-86723-22-4
- GRUSS, P. *Perspektivy stárnutí: z pohledu psychologie celoživotního vývoje*, Portál, Praha 2009, 1. vydání ISBN 978-80-7367-605-6
- HAŠKOVCOVÁ, H. *Fenomén stáří*, Havlíček Brain team, Praha 2010, 2. vydání ISBN 978-80-87109-19-9
- KLEVETOVÁ, D. DLABALOVÁ, I. *Motivační prvky při práci se seniory*, Grada Publishing, a. s., Praha 2008, 1. vydání ISBN 978-80-247-2169-9
- ŠERÁK, M. *Zájemové vzdělávání dospělých*, Portál, Praha 2009, 1. vydání ISBN 978-80-7367-551-6
- PALÁN, Z., LANGER, T. *Základy Andragogiky*, Univerzita Jana Amose Komenského Praha, Praha 2008, 1. vydání ISBN 978-80-86723-58-7

Jiné zdroje

- DRGOVÁ, D. *Bakalářská práce: Komparativní analýza univerzit třetího věku v České republice*, Rok 2014, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
- FRÖHLICHOVÁ, M. *Diplomová práce: Motivace seniorů ke studiu univerzit třetího věku*, Rok 2014, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
- JIRSÁKOVÁ, J. Rok 2013-2014, *Nepublikovaná materiál přednášky*, IVP ČZU
- OCÁSKOVÁ, V. *Bakalářská práce: Vzdělávání seniorů – Univerzity třetího věku*, Rok 2013, Masarykova Univerzita Brno
- VESELÝ, M. *Bakalářská práce: Aktivní stáří v domově důchodců*, Rok 2008, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
- Brožura: *U3V Univerzita třetího věku UJEP 2013-2015*

Internetové zdroje

- Univerzita třetího věku: Zůstaňte na dosah novým informacím. Dostupný z WWW: <http://clanky.vzdelani.cz/univerzita-tretiho-veku-zustate-na-dosah-novym-informacim-a4864>
- Základní informace o AU3V. Dostupný z WWW: <http://www.au3v.org/>
- Dlouhodobý záměr seniorského vzdělávání. Dostupný z WWW: <http://www.au3v.org/home/zakladni-dokumenty/dlouhodoby-zamer>
- Univerzita třetího věku. Dostupný z WWW: <http://www.ujep.cz/cz/podle-uzivatele/pro-verejnost/univerzita-tretiho-veku.html>
- Základní charakteristiky vývoje českého vzdělávacího systému v letech 1989–2009. Dostupné z WWW: http://info.edu.cz/en/system/files/CVS_1989_2009.pdf
- Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy dostupné z WWW: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr>
- Není doktor jako doktor aneb co nevíte o Ph.D. dostupné z WWW: <http://www.vysokeskoly.cz/clanek/neni-doktor-jako-doktor-aneb-co-nevite-o-ph-d>

Seznam tabulek a grafů

- Graf č. 1 Podíl pohlaví dotazovaných respondentů
- Graf č. 2 Přehled rodinného stavu respondentů
- Graf č. 3 Přehled počtu cyklů studia respondentů na U3V
- Graf č. 4 Motivy ke studiu na U3V Ženy
- Graf č. 5 Motivy ke studiu na U3V Muži
- Graf č. 6 Přehled nejvyššího dosaženého vzdělání respondentů
- Tabulka č. 1: Věk respondentů
- Tabulka č. 2: Co účastníky na studiu univerzity třetího věku nejvíce baví

Přílohy

Seznam příloh:

Příloha č. 1: Dotazník

Příloha č. 2: Adresář členů Akademie Univerzit třetího věku České republiky

Příloha č. 3: Aktuální ceník kurzů pro cyklus 2013 – 2015

Příloha č. 4: Přihláška na univerzitu třetího věku při UJEP

Vážení respondenti,

mé jméno je Lucie Červená a jsem studentkou České zemědělské univerzity v Praze, kde realizuji výzkum pro svou bakalářskou práci na téma Univerzita třetího věku jako součást systému celoživotního učení.

Proto Vás velice žádám o pravdivé vyplnění dotazníku, který je zcela anonymní, a jeho vyplnění by Vám nemělo zabrat více jak 30 minut. Pokud byste otázkám nerozuměli, s ochotou Vám je vysvětlím.

Za pravdivé vyplnění Vám vřele děkuji!

1. Žijete sám(a)

- ANO
- NE

2. Jste

- a) vdaná/ženatý
- b) vdova/vdovec
- c) svobodná/svobodný
- d) rozvedený/rozvedený

3. Žijete

- a) sám(a)
- b) s manželem/manželkou
- c) s dětmi
- d) s jinými příbuznými
- e) jiné:

.....

4. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání

- a) základní
- b) střední s výučním listem
- c) střední s maturitou
- d) vyšší odborné
- e) vysokoškolské
- f) doktorské
- g) jiné:

.....

5. Vyberte, popř. doplňte vám nejbližší důvod, proč jste začal(a) studovat na U3V

- a) cítil(a) jsem se sama/sám
- b) nenaplněné ambice z mládí
- c) mám moc volného času
- d) potřeba sociálního kontaktu
- e) chci stále trénovat paměť
- f) jiné:

.....

6. Nalézáte ve studiu na U3V dostatečné uspokojení?

- a) ANO
- b) NE Proč?

.....

- c) NEVÍM

7. Postrádáte v běžném životě přátelství?

- a) ANO
- b) NE
- c) NEVÍM

8. Vaše dřívější povolání?

Doplňte:

9. Jste stále někde zaměstnán(a), resp. pracujete ještě?

- a) ANO
- b) NE
- c) jiné:

.....

10. Kdo Vás přivedl na nápad jít studovat U3V?

- a) kamarád(ka)
- b) partner(ka)
- c) manžel(ka)
- d) nikdo, byl to můj nápad
- e) jiné:

.....

11. Jak trávíte čas po skončení přednášek/ seminářů?

- a) jdeme společně na kávu
- b) jdu domů
- c) povídáme si před školou...
- d) jiné:

.....

12. Je toto dvouleté studium na U3V Vaše první?

- ANO
- NE

13. Co byste na studiu U3V vylepšili?

- Doplňte:

.....

14. Co Vás na U3V nejvíce baví?

- a) obsah učiva
- b) nové kontakty a nová přátelství
- c) zvedám si sebevědomí
- d) dozvím se spoustu nových věcí
- e) jiné:

.....

15. Vaše pohlaví

- a) Muž
- b) Žena

16. Váš věk

- a) 50 - 55 let
- b) 56 - 60 let
- c) 61 - 65 let
- d) 66 - 70 let
- e) 71 - 75 let
- f) 76 - 80 let
- g) 81 a více let

17. Jaké kurzy navštěvujete

Vypište:

.....

Adresář členů AU3V ČR

Č.	Vysoká škola	Fakulta
1	Česká zemědělská univerzita v Praze	Provozně ekonomická fakulta
2		Institut vzdělávání a poradenství
3	České vysoké učení technické v Praze	Rektorát
4		Fakulta elektrotechnická
5	Janáčkova akademie múzických umění v Brně	
6	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	
7	Masarykova univerzita	
8	Mendelova univerzita v Brně	
9	Ostravská univerzita v Ostravě	
10	Slezská univerzita v Opavě	
11	Technická univerzita v Liberci	
12	Univerzita Hradec Králové	
13	Univerzita Jana Evangelisty Purkyně	
14	Univerzita Karlova v Praze	Rektorát UK
15		1. lékařská fakulta UK
16		Lékařská fakulta v Plzni Univerzity Karlovy v Praze
17		Filozofická fakulta
18		Přírodovědecká fakulta
19		Matematicko-fyzikální fakulta
20		Fakulta sociálních věd UK
21		Fakulta tělesné výchovy a sportu
22		Fakulta humanitních studií UK
23		Katolická teologická fakulta UK
24		Husitská teologická fakulta UK
25	Univerzita Palackého v Olomouci	
26	Univerzita Pardubice	
27	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	
28	Veterinární a farmaceutická univerzita Brno	
29	Vysoká škola báňská - Technická univerzita v Ostravě	Fakulta metalurgie a materiálového inženýrství
30		Fakulta hornicko-geologická
31		Ekonomická fakulta VŠB TU Ostrava
32		Fakulta bezpečnostního inženýrství
33	Vysoká škola ekonomická v Praze	Fakulta informatiky
34		Fakulta managementu
35	Vysoká škola chemicko-technologická v Praze	
36	Vysoká škola polytechnická Jihlava	
37	Vysoké učení technické v Brně	
38	Západočeská univerzita v Plzni	

Ceník kurzů pro cyklus 2013 - 2015

Č.	Vysoká škola	Fakulta
1	Česká zemědělská univerzita v Praze	Provozně ekonomická fakulta
2		Institut vzdělávání a poradenství
3	České vysoké učení technické v Praze	Rektorát
4		Fakulta elektrotechnická
5	Janáčkova akademie múzických umění v Brně	
6	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	
7	Masarykova univerzita	
8	Mendelova univerzita v Brně	
9	Ostravská univerzita v Ostravě	
10	Slezská univerzita v Opavě	
11	Technická univerzita v Liberci	
12	Univerzita Hradec Králové	
13	Univerzita Jana Evangelisty Purkyně	
14	Univerzita Karlova v Praze	Rektorát UK
15		1. lékařská fakulta UK
16		Lékařská fakulta v Plzni Univerzity Karlovy v Praze
17		Filozofická fakulta
18		Přírodovědecká fakulta
19		Matematicko-fyzikální fakulta
20		Fakulta sociálních věd UK
21		Fakulta tělesné výchovy a sportu
22		Fakulta humanitních studií UK
23		Katolická teologická fakulta UK
24		Husitská teologická fakulta UK
25	Univerzita Palackého v Olomouci	
26	Univerzita Pardubice	
27	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	
28	Veterinární a farmaceutická univerzita Brno	
29	Vysoká škola báňská - Technická univerzita v Ostravě	Fakulta metalurgie a materiálového inženýrství
30		Fakulta hornicko-geologická
31		Ekonomická fakulta VŠB TU Ostrava
32		Fakulta bezpečnostního inženýrství
33	Vysoká škola ekonomická v Praze	Fakulta informatiky
34		Fakulta managementu
35	Vysoká škola chemicko-technologická v Praze	
36	Vysoká škola polytechnická Jihlava	
37	Vysoké učení technické v Brně	
38	Západočeská univerzita v Plzni	

PŘIHLÁŠKA NA UNIVERZITU TŘETÍHO VĚKU
PŘIHLÁŠKA DO DVOULETÉHO STUDIA U3V 2013 - 2015.
Zimní semestr akademického roku 2013/2014

zahájení podávání přihlášek: 3. 6. 2013

ukončení podávání přihlášek: 31. 7. 2013

Kompletně vyplněnou přihlášku doručte na adresu: OCV, Pasteurova 1, Ústí nad Labem 400 96.

Vyplňte, prosím, VŠECHNY údaje.

Podrobné informace o U3V UJEP a nabízených kurzech naleznete na u3v.ujep.cz.

UCHAZEČ:

titul před
jméno.....
příjmení.....
rodné příjmení.....
titul za.....
rodné číslo
datum narození.....
místo narození.....
číslo občanského průkazu (číslo pod foškou)
ulice.....
číslo.....
město.....
poštovní směrovací číslo.....

KONTAKTY:

telefon.....
mobilní telefon.....
e-mail.....

DOSAŽENÉ VZDĚLÁNÍ:

základní/vyučeni/středoškolské/středoškolské s maturitou/vysokoškolské (označte správnou variantu)

V dne..... podpis.....

Vám vybrané kurzy zaškrtněte křížkem do prázdného pole vedle kurzu.

Povinně volitelné kurzy

Název kurzu	Lektor kurzu	
Klíčové otázky dějin našich zemí v 19. st. a v 1. polovině 20. století	doc. PhDr. Jaroslav Hoffman, CSc.	
Utváření a proměny české společnosti v 19. a 20. století	Mgr. Martin Tichý	
Dějiny filosofie	Mgr. Hynek Tippelt, Ph.D.	
Základy grafologie	PhDr. Ing. Ivan Bertl	
Příběhy dějin	PhDr. Miloš Krieger, CSc.	
Světová náboženství	Mgr. Lenka Doležalová	
Dějiny umění, interpretace a souvislosti	doc. Mgr. Kateřina Dyrtová, Ph.D.	
Jak porozumět hudbě (aneb malá tajemství hudby)	doc. PhDr. Petr Ježíl, Ph.D.	
Náš Ústecký kraj	Mgr. Martin Krsek	
Senior sobě psychologem	PhDr. Vladislava Heřmanová,	

	Ph.D.	
Geografie cestovního ruchu	RNDr. Ivan Farský, CSc.	
Genetika a společnost	RNDr. Jan Ipser, CSc.	
Život – od molekul k biosféře	RNDr. Jan Ipser, CSc.	
Základy kriminalistiky	RNDr. Jan Ipser, CSc.	
Vybrané kapitoly z medicíny	MUDr. Pavel Sušický	
Umění řešit matematické problémy	prof. RNDr. Jan Kopka, CSc.	
Základy automatizace a jak se co vyrábí	doc. Ing. Jaroslav Šípál, Ph.D. prof. Dr. Ing. František Holešovský	
Energetika včera, dnes a zítra	doc. Ing. Jaroslav Šípál, Ph.D.	
Ekonomické vědy	Ing. Tomáš Siviček, Ph.D.	
Základní znalosti daňových zákonů a Mezinárodní finance	Ing. Jana Vodičková Ing. Kateřina Felixová, Ph.D.	

Povinný kurz – v jednom semestru studia

Název kurzu	Lektor kurzu	
Diplomový seminář	doc. PhDr. Jaroslav Hoffman, CSc. Bc. Iveta Steklá	

Volitelné kurzy

Název kurzu	Lektor kurzu	
Jazykové kurzy		
Anglický jazyk začátečníci	Mgr. Jana Richterová, Ph.D. Adam Holas	
Anglický jazyk pokročilí	Mgr. Jana Richterová, Ph.D.	
Anglická konverzace	Mgr. Milan Daniček	
Anglická konverzace	Mgr. Jana Richterová, Ph.D.	
Německý jazyk začátečníci	Mgr. Marie Štorchová	
Německý jazyk pokročilí	Mgr. Marie Štorchová	
Francouzský jazyk začátečníci	Mgr. Jana Richterová, Ph.D.	
Francouzský jazyk pokročilí	Mgr. Jana Richterová, Ph.D.	
IT kurzy		
Výpočetní technika začátečníci	Lenka Francová	
Výpočetní technika pokročilí	PaedDr. Zdeněk Pejsar, Ph.D.	
Multimédia	Ing. Karel Klatovský	
Digitální fotografie	Mgr. Radka Růžičková, Ph.D.	
Výpočetní technika v praxi	Lenka Francová Bc. René Baran	
Informatika - od začátečníka k pokročilému uživateli	PaedDr. Zdeněk Pejsar, Ph.D.	
Výtvarné kurzy		
Maličké techniky	MgA. Milan Žák	
Grafickou cestou pro pokročilé	Mgr. Alois Kračmar	
Keramika	Mgr. Yvonne Chládková	
Krajinářská fotografie	Mgr. Radka Růžičková, Ph.D.	
Kluby		
Čtenářský klub	Mgr. Eva Zapotocká	
Výtvarný klub	MgA. Milan Žák	
Bridžový klub	Ing. Jiří Křivánek, Ph.D.	
Klub zdravotního cvičení	Jiřina Miňovská	
Pohybový klub	Eva Chvátalová	